

SMRŽICKÝ z p r a v o d a j

6. ročník

č. 3 / říjen 2017

www.smrzice.cz

V pondělí 10. července odpoledne se přihnala obrovská průtrž mračen.

Voda se tentokrát přihnala i z polí za ulicí Za Koblížnicí a proudila až do ulice Příční.

Rekonstrukce mostu mezi ulicí Zákantí a Koupelky začala přeložením plynovodu.

Po kolaudaci přeložky plynovodu mohla v polovině září začít demolice mostu.

Začátkem srpna byla zahájena rekonstrukce střechy na budově obecního úřadu.

V srpnu bylo na smržickém hřbitově zahájeno budování nových chodníků a urnového háje.

Obsah

- 2 Slovo starostky
Ing. Hana Lebedová
- 4 Informace z matriky
Radka Odvářková
- 5 Kulturně - sportovní komise
Irena Laurenčíková
- 7 Obecní knihovna
Veronika Pospíšilová
- 8 Komise životního prostředí
Eva Krístková
- 11 Přívalový déšť ve Smržicích
Prof. Aleš Lebeda
- 21 Základní škola
Mgr. Marie Zoubalová
- 23 Mateřská škola Smržice
*Bc. Veronika Přikrylová,
Ilona Přikrylová*
- 25 Spolek rodičů při MŠ
Ing. Pavla Slezáčková
- 26 TJ Sokol Smržice
Irena Laurenčíková
- 28 Klub českých turistů Smržice
Zdeněk Balcařík
- 31 Český zahrádkářský svaz Smržice
Jaroslava Smičková
- 33 Myslivecký spolek Smržice
Miroslav Herman
- 35 Tělovýchovná jednota Smržice
Jiří Přikryl
- 36 Laski Štika českého byznysu
Ing. Lukáš Beránek

Za původnost a věcnou správnost příspěvků odpovídají jejich autoři. Názory vyjádřené v článkách nemusejí být totožné s názorem vydavatele a redakční rady.

Informace z matriky (str. 4)

Základní škola (str. 21-22)

TJ Sokol Smržice (str. 26-27)

Tělovýchovná jednota Smržice (str. 35)

„Obec jako velké staveniště“

(slovo starostky)

Vážení spoluobčané,
již nadpis mého příspěvku napovídá, čím se bude především zabývat. Pravděpodobně nejvíce se dotkla běžného života nás všech oprava hlavní komunikace vedoucí přes celou obec. Pro mnohé obyvatele a všechny její uživatele znamenala uzavírka této komunikace značné omezení, ale také velkou dávku trpělivosti a tolerance. Kompenzací snad bude brzké ukončení tohoto díla a předání bezvadně opravené komunikace, včetně napojení všech vjezdů a úprav jejího okolí. Pouze na dostavbu nového mostu přes Český potok si počkáme až do poloviny prosince.

Také oprava chodníků v některých částech obce znamenala částečné omezení „běžného provozu“, ale rychlost s jakou probíhala, toto omezení zmírnila. Oprava chodníků bude ještě pokračovat v ulici Trávníky a J. Kotka, kde se muselo přestat z důvodů existence objízdné trasy.

V průběhu léta probíhala stavba druhého urnového háje a zpevnění hlavních chodníků na místním hřbitově. Na urnovém háji bude osazeno 56 malých hrobových míst k uložení vždy 12 uren. Spolu s novými chodníky a květinovou výsadbou tak na hřbitově vznikne důstojnější prostředí k odpočinku zesnulých. Připravena je také kompletní rekonstrukce kapličky u hřbitova, na kterou obec získala dotaci přes 400 000,- Kč. Její realizace proběhne zejména v příštím roce.

Výměna původní krytiny na střeše obecního úřadu, která tam byla od roku 1905, proběhla téměř „bez povšimnutí“, ale znamenala pro tuto budovu velký obrat k lepšímu, už do ní nezatéká.

Z finančního i společenského hlediska je nejdůležitější stavbou v obci výstavba mateřské školky na místě bývalého rodinného domu, vedle budovy současné školy. V rámci této výstavby bylo nutné řešit některé problémy, které výstavbu bohužel zpozdily. Zhotovitel stavby se však snaží termín předání budovy školky dodržet, aby její provoz mohl být zahájen již v září příštího roku. Počet tříd se zvýší na tři, proto s přijetím dětí v novém školním roce nebude problém.

Letošní léto jsme vnímali nejen díky zmíněným stavebním aktivitám, ale i přírodní události v podobě extrémního množství dešťových srážek spadlých na území obce 10. července. Pro část občanů tato událost znamenala velké úsilí a pracovní nasazení. Voda do obce proudila nejen od hřbitova, ale nově také z polí ulicí Za Kobližnicí a dostala se téměř až do areálu družstva. Cestou natekla do několika sklepů a garáží, stejně jako voda z dešťové a v několika případech i hloubkové kanalizace. Děkuji všem, kteří si v této extrémně vypjaté situaci zachovali chladnou hlavu a dokázali pomáhat vodou postiženým sousedům.

Vážení spoluobčané, přeji vám krásně barevný podzim, klidný advent a krásné vánoční svátky.

Ing. Hana Lebedová - starostka obce Smržice

Informace z matriky

Ve třetím čtvrtletí roku 2017 oslavili životní jubilea 70, 75, 80, 85 a více let tito občané:

Blanka Konečná	24. 7. 1929	Příční	88 let
Alžběta Peková	2. 8. 1929	Dr. Ondroucha	88 let
Alois Zwiener	24. 8. 1928	Prostějovská	89 let
Marie Kébllová	28. 8. 1942	Za Kovárnou	75 let
Jaroslava Kvapilová	2. 9. 1937	Koupelky	80 let
František Vlach	2. 9. 1947	Kobližnice	70 let
Jiřina Novotná	3. 9. 1947	Kobližnice	70 let
Emilie Cásková	14. 9. 1929	Ve Stežkách	88 let
Růžena Kaštylová	17. 9. 1937	Zákantí	80 let
Růžena Klementová	26. 9. 1937	Prostějovská	80 let

Všem jubilantům srdečně gratulujeme!

Zlatá svatba

V sobotu 23. září 2017 oslavili zlatou svatbu, tedy padesát let společného života manželé Hubert a Blažena Vondráškoví z ulice Prostějovská. Vychovali dvě děti, dceru Pavlu a syna Petra a dnes se těší ze čtyř vnoučat. Hodně toho spolu nacestovali, a protože pan Vondrášek je velkým sběratelem modelů vláček, tak spolu jezdili po světě a sháněli tyto modely vláček do jeho sbírky. Do dalších let jim přejeme hodně zdraví, štěstí, spokojenosti a vzájemné pohody.

Rozloučili jsme se s těmito občany:

Miroslav Zatloukal	(*1927)	Prostějovská 287, zemřel 30. 7. 2017 ve věku 90 let
Jindřich Pazdera	(*1946)	Dr. Ondroucha 93, zemřel 10. 8. 2017 věku 71 let
Milada Spáčilová	(*1932)	Za Kovárnou 410, zemřela 6. 9. 2017 ve věku 85 let
Ludmila Ševčíková	(*1933)	Kobližnice 62, zemřela 22. 9. 2017 ve věku 84 let

Radka Odvářková - matrikářka obce

Kulturně - sportovní komise

Cyklistické rozloučení s létem

Bicykl patří v naší vesnici k nejrychlejším dopravním prostředkům. S oblibou ho používají i naši senioři, kteří se sjeli 7. září na startu tradiční cyklistické projížďky. Při plánování trasy posloužila jako inspirace nejkratší trasa Smržické šlapky pod názvem „Prťavka“. Sedm desítek cyklistů se vydalo jižním

směrem. Projeli část lesoparku Hloučela, a odbočili na cyklotrasu směrem na Kostelec na Hané, potom doprava na silnici Tichou, a na křižovatce vpravo rovnou do Smržic. Ti zdatnější si trasu prodloužili přes sousední Čelechovice na Hané. Poslední úsek vedl podél Českého potoka až do sportovním areálu u kulturního domu. Na tachometru měli někteří více jak 10 kilometrů a takový výkon si zasloužil odměnu. Posezení pod pergolou i s občerstvením připravil kolektiv pracovníků Restaurace U hřiště. Společně s paní starostkou si všichni účastníci připili na úspěšnou akci a na pěknou projížďku. Pochvalu za výborný steak dostal kuchař Lukáš od všech přítomných. Ani netušili, že prožili jeden z posledních teplých letních podvečerů.

Připravujeme:

- 29. 10. Soutěž o nejhezčí smržickou dýni
- 16. 11. Lampionový průvod
- 26. 11. Vánoční výstava na faře
- 29. 11. Zájezd pro seniory na vánoční koncert
- 1. 12. Rozsvícení vánočního stromu
- 31. 12. Silvestrovský šlapáček

Irena Laurenčíková - Kulturně sportovní komise

Obecní knihovna

V rámci obnovení knižního fondu obecní knihovny byly zakoupeny nové knihy. Na čtenáře čekají tyto novinky:

Detektivky a thrillery:

Paula Hawkins - Dívka ve vlaku, B. A. Paris - Za zavřenými dveřmi, Denise Mina - Stále půlnoc, Radka Třeštíková - Osm, Franck Thilliez - Syndrom E.

Beletrie:

Evžen Boček - Aristokratky ve varu, Evžen Boček - Poslední aristokratka, Simon Mawer - Skleněný pokoj, Jojo Moyes - Než sem tě poznala, Jojo Moyes - Život po tobě, kol. autorů - Milostné dopisy, Markus Zusak - Zlodějka knih a dále pokračování románu Selekcce: První a Dcera od autorky Kiery Cass.

Válečné:

Stephen E. Ambrose - Bratrstvo neohrožených, Vasilij G. Zajcev - Zápisky odstřelovače.

Dětské:

Lily Small - Zvířátka z kouzelného lesa, Zuzana Pospíšilová - Hasičské pohádky, Bobbie Peers - Zloděj luridia, Kiki Thorpeová - Víly nevíly, Sue Mongredien - Zatoulané štěňátko, Sarah Hawkins - Uzdravený poník, Joanne Kathleen Rowling - Harry Potter a vězeň z Azkabanu, Joanne Kathleen Rowling - Harry Potter a tajemná komnata.

Věřím, že nové knihy přivedou do obecní knihovny nejen stále návštěvníky, ale i nové čtenáře. V listopadu budou ještě obměněny další knihy zapůjčené z Městské knihovny v Prostějově a na dlouhé zimní večery, tak bude z čeho vybírat.

Žádáme čtenáře, kteří mají vypůjčené knihy déle než obvyklou výpůjční dobu, aby je bez zbytečného odkladu vrátili do obecní knihovny. Knihy se tak budou moci znovu vrátit do oběhu a budou si je moci vypůjčit i další zájemci.

Veronika Pospíšilová – knihovnice

Komise životního prostředí

Letní květinová výzdoba domů a předzahrádek v naší obci

Škála rostlin, které lze využít pro zkrášlení našich domů nebo předzahrádek v prostoru, který je viditelný z veřejných komunikací, může zahrnovat nejen druhy vhodné pro pěstování v truhlících na okenních parapetech, ale také nejrozmanitější druhy letniček, cibulnatých a hlíznatých rostlin, trvalek a dřevin. V loňském roce jsme si více všimli růží. Tyto oblíbené květiny se v naší obci hojně objevují jak ve výsadbách na veřejných plochách, tak i na soukromých předzahrádkách.

Další zajímavou skupinou jsou popínavé a pnoucí rostliny. Náleží zde řada rostlinných druhů, počínaje jednoletými bylinami, například subtilními hrachory (*Lathyrus*) nebo výraznějšími povijnicemi (*Ipomoea*), přes vytrvalé a navíc osvědčené a krásné plaménky (*Clematis*) nebo již zmiňované klasické růže (*Rosa*), mohutné trubače (*Campsis*), wistárie (*Wistaria*) nebo přísavníky (*Parthenocissus*), po stálezelené druhy zastoupené snad nejznámějším břečťanem (*Hedera*).

U některých druhů, například u pnoucího fazolu (*Phaseolus*) nebo kiwi (*Actinidia*) se spojuje estetický účinek s užitkovou funkcí a tyto rostliny se pravděpodobně více vyskytují v soukromých částech našich zahrad. Zatímco pnoucí a popínavé rostliny na své širší uplatnění na veřejných plochách v naší obci teprve čekají, jejich použití domům či předzahrádkám v naší obci velmi prospělo, jak dokládá několik následujících příkladů.

Zajímavé a vtipné spojení užitné a zkrášlující funkce popínavých povijnic a plazivých tykví (*Cucurbita*) představuje jejich výsadba u drátěného plotu zahrádky na rohu ulic Za Kovárnou a Ve Stežkách. Elegance jemných hrachorů vynikne zejména tehdy, když se jim podaří najít to správné místo. Je tomu tak u předzahrádky domu v ulici Trávníky, kde celek působí velmi harmonicky. Navíc je možné tohoto pěkného dojmu dosáhnou vlastně jen s minimálními finančními náklady.

Dalšími používanými rostlinami jsou plaménky, které se objevují například v ulicích Družstevní, Jižní, Za Kobližnicí a v Gegřicích. Menší exemplář jinak velmi mohutně rostoucího trubače je v ulici Za Kobližnicí, větší rostliny jsou pak na ulici Příční. Ovšem v celé své kráse a mohutnosti se trubač objevuje na boční

zdi domu na ulici Příční v blízkosti vjezdu do zemědělského družstva. Dosahuje zde výšky přes přízemí a první patro až ke střeše a jeho stabilitu zajišťuje pevná konstrukce (žebřík) na zdi domu. Břečťan našel své uplatnění například v ulici Vodní, spolu s přísavníkem pokrývá i nižší zidku mezi dvěma domy na ulici Za Kovárnou. Přisavník popíná i vysoký sloup na ulici Podhájí.

Ovšem pokud jde o četnost výskytu, zcela jednoznačným „vítězem“ této pomyslné ankety se v naší obci stala vinná réva (*Vitis vinifera*). Tato prastará kulturní dřevina liánovitého růstu, která poskytuje lahodné ovoce a využívá se k výrobě nápojů, je v naší obci na předzahrádkách a u domů nejčastěji pěstovanou popínavou dřevinou. V letošním roce nebyla navíc vinná réva výrazněji napadena plísní nebo padlím, a tak krása a vitalita listů přetrvává do podzimu.

Zkrášluje starý mlýn a oleju na ulici Kobližnice a objevuje se i na dalších třech domech v této ulici, kde již pěkně vyniká liánovitý charakter této dřeviny. Vítální keře vinné révy rostou také u nízkého plotu v předzahrádce domu v uličce mezi Trávníky a firmou Makovec a před domem na ulici U hřiště směrem na Čelechovice. Obdobně porůstá vinná réva také nižší plot u výše zmiňované rohové zahrádky na konci ulice Za Kovárnou. Zatím bez stabilní opory a s menší nadsázkou se dá říci, že silou vůle se třetím rokem vinná réva drží štítové zdi domu na jiném místě této ulice. Vinná réva na vysokém vedení pokrývá část zdi samostatně stojícího domu na ulici Příční naproti zahradě s mohutným ořešákem. Mohutný keř vinné révy porůstá dům na Podhájí, kde nachází oporu i na balkonu.

V ulici Trávníky je pak velmi starý a dobře vedený keř vinné révy, který dosahuje do výšky balkonu a harmonicky „srůstá“ s udržovaným starším domem. Právě u tohoto domu platí, že není účelné za každou cenu nemovitost modernizovat. Pokud se podaří udržovat v dobrém stavu jak dům, tak plot u předzahrádky, tak výsledný dojem je velmi dobrý. Další a podstatnou okolností je to, že plot u předzahrádky je poměrně nízký a díky drátěnému pletivu v rámech je „průhledný“. Soukromý prostor předzahrádky je tak opticky propojený s veřejnou komunikací a jako chodci se v takových místech prostě cítíme dobře.

Popínavé a pnoucí rostliny jsou tedy svým způsobem vyjímečné, protože pozvedají estetický účinek zeleně od vodorovné úrovně záhonů vertikálním

směrem a ve srovnání s běžně pěstovanými keři či stromy obvykle potřebují menší prostor pro výsadbu. Stojí tedy jistě za to zkusit je využít a možná i trochu s nimi experimentovat jak na soukromých zahrádkách, tak i při výsadbě veřejné zeleně v obci.

Komise životního prostředí prostředí ocenila za letošní letní výzdobu domů tyto občany:

Petr a Lenka Výmolovi, Trávníky 362

Oldřich a Jarmila Recovi, Příční 494

Radek a Iva Šmídovi, Trávníky 361

Ladislav a Marie Hofmanovi, Za Farskou 300

Lubomír Strupek, Za Kovárnou 419/14

Tomáš a Marcela Zbořilovi, Prostějovská 112/29.

V prvním případě jsme ocenili harmonii staršího dobře udržovaného domu, krásného exempláře vinné révy, autentické úpravy předzahrádky a rovněž péči o růže v trávníku před zahrádkou.

Ve druhém případě se podařilo pro trubač (*Campsis*) najít dobré místo u domu a poskytnout mu prostor a oporu, takže rostlina vyniká v celé své kráse.

Ve třetím případě jsme ocenili soulad jemných rostlin hrachoru a klasického rámového drátěného plotu, kdy celek působí prostě a současně elegantně.

Ve čtvrtém případě byl velmi dobře využit břečťan a přísavník k pokrytí plotu.

V pátém případě jsme ocenili pohotové využití drátěného plotu jako opory k dočasnému pěstování letniček a tykví.

V šestém případě jsme ocenili velmi zdařilou kompozici letniček v okenních truhlících.

Oceněným občanům budou odměny předány dne 19. října 2017 v Kulturním domě ve Smržicích před přednáškou a besedou, kterou pořádá komise životního prostředí.

Eva Krístková – Komise životního prostředí

Přívalový déšť ve Smržicích

Úvod

O napsání tohoto příspěvku mne utvrdila diskuse občanů na téma „Přívalový déšť“, která proběhla na veřejném zasedání Zastupitelstva obce Smržice v úterý dne 19. 9. 2017. Během této diskuse jsem si uvědomil, že většina použité argumentace, která tam zazněla, je založena pouze na subjektivních pocitech, dojmech a představách, ne však na znalosti reálné podstaty tohoto jevu a problémů z něj vyplývajících. Dále jsem pak postřehl, že je snahou stále hledat nějakého viníka, který je odpovědný za tuto mimořádnou přírodní událost. Podívejme se tedy, jaká je skutečná podstata této události, kde jsou její příčiny, jak ji lze odborně a objektivně posuzovat.

Bezesporu žijeme v době, která je charakteristická velkou dynamikou a proměnlivostí všeho, co se kolem nás odehrává. V příspěvku, který vyšel ve Smržickém zpravodaji č. 4/2016 (str. 12-20), jsem se snažil zamyslet nad stavem naší současné společnosti (tzv. západní civilizace), ale i nad tím, kam tato civilizace směřuje, jaká jsou rizika tohoto vývoje a co nás asi nemine z pohledu obecného civilizačního vývoje. V tomto příspěvku jsem téměř zcela a záměrně pominul přírodní aspekty těchto změn. Důvodem byla skutečnost, že jednak jde o velmi rozsáhlou a složitou problematiku, ale také proto, že tyto jevy a jimi podmíněné změny může člověk přímo ovlivňovat pouze v omezeném rozsahu. Jsou dány přírodními zákonitostmi, které řídí chod okolního vesmíru a planety Země, člověk do nich může zasahovat naprosto minimálně, případně je lépe do nich nezasahovat vůbec. V tomto směru tedy neplatí to, co se mi vybavuje z mých školních let, kdy jsme se jako žáci na základní škole učili v rámci tehdejší komunistické ideologie, že např. „Otočíme toky řek“, „Poručíme větru a dešti“ a mnohé podobné nesmysly.

Dešťové srážky a jejich charakteristika

Jak jsem již uvedl, k napsání tohoto příspěvku mne inspirovala svým způsobem velkolepá přírodní událost meteorologické povahy, která se v naší obci a jejím blízkém okolí odehrála **v podvečer v pondělí 10. července 2017**. Touto událostí byl jev, který meteorologové, klimatologové a hydrologové nazývají „**přívalový déšť**“. Nejdříve je třeba si přiblížit, co tento atmosférický jev znamená, jak k němu dochází a co může způsobit. Předně je však třeba

zdůraznit, že tento jev není v žádném případě způsoben člověkem nebo nějakou jeho specifickou činností, ale je vyvolán náhlými atmosférickými změnami, jež ho podmiňují a následně k němu vedou. Principiálně to však je pouze jedna z mnoha událostí, jež se odehrávají v rámci oběhu vody v přírodě. V atmosféře Země se trvale vyskytují tzv. hydrometeory, což jsou částice vody v jednom ze tří skupenství, mají různou velikost a vznikají kondenzací vodní páry za určitých fyzikálních, ale i chemických, podmínek. Tyto částice buď přímo padají na zemský povrch v kapalném, smíšeném nebo pevném skupenství; například ve formě padajících srážek, to je mrholení, déšť, sníh, kroupy atd., nebo na něm mohou kondenzovat (např. rosa, jinovatka, námraza). Velmi důležitou meteorologickou charakteristikou je množství a frekvence srážek (intenzita srážek), které se významně liší podle zeměpisných oblastí a tím významně podmiňují i přirozený výskyt různých forem života a jejich společenstev na povrchu Země. Podle toho se pak v kombinaci s teplotou vzduchu a ekogeografickými podmínkami rozlišují na Zemi tzv. biomy. Např. v mírném pásmu je to opadavý listnatý les; v subtropických a tropických oblastech se vyskytují savany a stálezelené lesy; v oblastech polopouští a pouští najdeme stepi a pouště; v tundře keříčkovitou a travnatou vegetaci; v polárních a arktických oblastech dominuje tajga, tundra nebo polární pustina. O dešti pak hovoříme tehdy, pokud vodní kapky mají velikost větší než 0,5 mm s tím, že jejich velikost se však může pohybovat v rozmezí 0,5 – 7,0 mm, případně až 10 mm, přičemž běžná průměrná velikost dešťových kapek je kolem 1 – 2 mm. Typická vodní dešťová kapka má kulovitý tvar (ne protáhlý jak je běžné v dětských obrázkových knihách), což je ideální tvar daný fyzikálními zákonitostmi. Množství dešťových srážek se měří pomocí přístrojů (srážkoměrů, ombrografů nebo totalizátorů pro dlouhodobé měření srážek na nepřístupných místech, např. v horách). Množství vody spadlé na zemský povrch se vyjadřuje v milimetrech (mm) a označuje se jako srážkový úhrn. Srážkový úhrn 1 mm představuje sloupec vody o tloušťce 1 mm na ploše 1 m², což odpovídá 1 litru vody. Pokud tedy při určitém dešti naměříme např. 10 mm srážek, tak to představuje přibližně jeden kbelík vody (ca 10 litrů) na 1 m².

Důležitou meteorologickou veličinou je také intenzita dešťových srážek, tedy zjednodušeně řečeno celkové množství srážek spadlých v určitém časovém intervalu na určitou plochu. V literatuře se uvádí, že např. celkový úhrn

a intenzita srážek způsobující v našich zeměpisných šířkách povodně je kolem 100 mm za 24 hodin, přičemž tato hodnota je již označována za extrémní. Pro normální vytrvalý letní déšť je běžná intenzita srážek 1 – 5 mm/hod., při intenzivní přeháňce tato hodnota činí kolem 20 mm/hod. Za naprosto extrémní a zcela výjimečné považují meteorologové dešťové srážky kolem 100 mm/hod. Dešťové srážky lze také podle jejich intenzity a rozsahu klasifikovat následovně: velmi slabá srážka: pod 0,1 mm/h; slabá: 0,1 mm/h – 2,5 mm/h; mírná: 2,6 mm/h – 10 mm/h; silná: 10 mm/h – 25 mm/h; velmi silná: nad 25 mm/h. I z této klasifikace je zřejmé, že déšť ve Smržicích byl naprosto extrémní (viz dále).

Co je přívalový déšť

Přívalový déšť (tzv. liják, lijavec) lze obecně definovat jako druh deště, který je charakteristický velkým množstvím srážek, které spadnou ve velmi krátkém časovém intervalu na určité ploše/území. Obvyklá délka tohoto deště bývá relativně krátká, asi kolem 5 – 10 minut, přičemž velikost vodních kapek přesahuje jejich běžný průměr. Podle některých autorů (např. G. Hellmanna) je za přívalový považován déšť s úhrnem srážek 10 až 80 mm za dobu kratší než 180 minut (viz. Meteorologický slovník, <http://slovník.cmes.cz/>). Přívalový déšť bývá často provázen silným větrem a krupobitím, nejčastěji se pak vyskytuje v letním období. Častou příčinou tohoto deště bývá náhlý a velký pokles atmosférického tlaku a teploty vzduchu, což je charakteristické při přechodu studené fronty, a navíc to často bývá doprovázeno silným a nárazovým větrem. Údaje o přívalových deštích (intenzita, trvání, četnost, doba opakování apod.) jsou nezbytné v hydrotechnických výpočtech (projekce vodotečí, odvodňovacích kanálů, kanalizace atd.).

Toto obrovské množství vody spadlé ve velmi krátkém časovém intervalu pak nemůže absorbovat žádná sebelépe obhospodařovaná půda, porost nějaké plodiny nebo lesa. Díky gravitaci si pak voda stékající po zemském povrchu hledá nejsnadnější cestu pohybu/odtoku do nejbližší vodoteče. Rovněž v lidských sídlech toto obrovské množství vody nemůže odvést žádná podpovrchová nebo povrchová kanalizace, která není na tyto extrémní hodnoty projektována. To samozřejmě často vede k odtoku vody po komunikacích, zatopení sklepů, suterénních prostor, garáží, podjezdů, jímek a dalších míst, včetně poškození obecní infrastruktury, a to nejen vodou, ale i větrem (lámání

větví, padání stromů, poškození elektrorozvodů, poškození střech a budov). Výše popsané jevy jsou opakovaně známy nejen z historie, ale i současnosti a zdá se, že jejich frekvence poněkud narůstá a předpokládá se, že narůstat bude.

V posledních letech je stále více předmětem diskusí otázka změny klimatu, oteplování atmosféry a oceánů vlivem činnosti člověka. V současnosti k těmto jevům dochází, avšak není jednoznačně zřejmé, jakým dílem k tomu přispívá člověk a jak dalece se jedná o přirozené zákonité jevy, tzv. klimatické mikro-, mezo- a makrocykly. Např. s jistotou víme, že tzv. „Malá doba ledová“ nás postihla ve 14. – 19. století, přičemž měla vrchol v 17. stol. Poslední „Velká doba ledová“ (glaciál) skončila na severní polokouli přibližně před 12 000 lety, kdy severský ledovec dosáhl až na severní hranici našeho státu a dokonce pronikl Moravskou branou do moravského vnitrozemí až k Hranicím na Moravě. Je jisté, že glaciál opět přijde a nikdo tomu nezabrání. Je tedy velmi diskutabilní, jak dalece k těmto změnám přispívá člověk a nakolik jsou dány přírodními cykly. Vědci, kteří se nebojí mluvit, o podstatném vlivu člověka na tyto změny svým způsobem pochybují (viz např. rozhovor s klimatologem RNDr. J. Pretelem, Hospodářské noviny, 1.-3. 9. 2017, str. 12-13). Nicméně je skutečností, že v posledních dekadách jsou relativně mírné a srážkově chudé zimy, postupně se stírá rozdíl mezi jarem a létem, v řadě oblastí České republiky (např. na jižní Moravě, ve východních Čechách, ale i na střední Moravě) výrazně ubývá podzemní vody, tyto oblasti jsou srážkově podnormální a vysychají. Začíná platit to, co se dříve říkalo o soli, tzn. „voda nad zlato“. Naopak stále častěji se objevují extrémní meteorologické jevy, mezi které patří i přívalové deště, což se letos v létě přihodilo i ve Smržicích.

Přívalový déšť ve Smržicích, jeho příčiny a následky

Jak již bylo uvedeno výše, v podvečer v **pondělí 10. července 2017 postihl Smržice velmi silný přívalový déšť. Podle dostupných informací o škodách a zatopených sklepech lze za jeho epicentrum považovat celé blízké okolí města Prostějova** (viz přiložený obrázek, epicentrum deště označeno kroužkem). Průběh této mimořádné události jsem měl možnost sledovat na sportovním areálu ve Smržicích. Její průběh byl přibližně následující. Kolem 17.30 hod. se začala modrá a bezoblačná obloha zatahovat černými nízkými mraky, které temněly, a začínal se zvedat vítr, který postupně sílil.

Okolo 18.00 hod. se spustil silný déšť, který nabíral na intenzitě, přičemž chvílemi byl tak silný, že přes něj nebyla vidět ani budova Základní školy v Čelechovicích na Hané, neřkuli nedaleký masiv Velkého Kosíře. Na konci přívalové vlny začaly padat kroupy, jejichž velikost byla kolem 3-4 mm. Během asi 90 minut jsem postupně zaznamenal celkem čtyři tyto přívalové vlny, které byly vždy vymezeny spadem krup, které byly stále větší. Při poslední přívalové vlně (před 20.00 hod.) byl déšť tak silný, že stříkal až na stěnu kulturního domu na straně zastřešeného posezení a kroupy o velikosti cca 1 cm zcela pokryly bílou vrstvou trávník fotbalového hřiště. Samozřejmě, že silný vítr lámal větve na okolních stromech, ke konci deště byla téměř celá plocha hřiště pokryta listím, úlomky letorostů a větví. Po 20.00 hod. se obloha postupně protrhala a opět vysvitlo slunce, bylo po všem.

To je však pouze strohý popis této události, je třeba si ji však přiblížit poněkud exaktně a tento jev přesněji kvantifikovat. **Že se jednalo o extrémně silný přívalový déšť**, bylo zřejmé z jeho intenzity a doby trvání. Tuto skutečnost potvrdila i meteorologická pozorování, která ukázala, že **během prvních 30 minut spadlo neuvěřitelných 82 mm deště, během 90 minut pak 96 mm, tzn. 96 litrů vody na 1 m². Během celé této události (tedy během necelých 2 hodin) pak spadlo celkem kolem 120 mm deště, tedy 120 litrů vody na 1 m², což je téměř 1,5 násobek dlouhodobého úhrnu srážek ve Smržicích a Olomouci pro celý měsíc červenec** (průměrný úhrn posledních 50 let je pro Smržice cca 84 mm, v letošním roce však cca 213 mm (osobní sdělení Ing. J. Prášila); 134-letý (1876-2009) průměr pro Olomouc-Hradisko činí 83,3 mm (osobní sdělení Doc. RNDr. M. Vysoudila, CSc.), což je stejná hodnota jako pro Smržice). Připomeneme-li si kategorie dešťů uvedené v úvodu tohoto příspěvku, tak je zřejmé, že **tento déšť bezesporu patřil do kategorie extrémních přívalových dešťů**, které se vyskytují zcela ojediněle, lze jej tedy považovat za mimořádný přírodní úkaz, který je mimo „tabulkové hodnoty“. To jednoznačně dokládá i zpráva firmy KOCMAN envimonitoring s.r.o. (Brno, ze dne 25. 9. 2017, dostupná na webových stránkách obce), která vyhodnotila tuto srážku, a kde je uvedeno, že v 10-60 min. trvání deště byly překročeny 100 leté hodnoty (např. za 5 min. spadlo 13,4 mm srážek). Podle tzv. Wussovovy klasifikace pak **byly překročeny hodnoty tzv. katastrofického lijavce**.

Pro zajímavost stojí uvést, jaké hodnoty srážek byly zaznamenány 10. 7. 2017 v blízkém okolí Smržic, např. Bystročice 36,7 mm; Letiště Olomouc

17,4 mm; Botanická zahrada Pedagogické fakulty Olomouc 18,4 mm (údaje laskavě poskytl Doc. M. Vysoudil). I z těchto hodnot je naprosto zřejmé, že **Smržice a blízké okolí skutečně byly epicentrem této mimořádné události (viz obrázek, zmíněná oblast je v červeném kroužku).**

Pokud si toto množství deště dáme ještě do souvislosti s velikostí katastrof celé naší obce (cca 1200 hektarů (ha) = 12 000 000 m²), tak **na celé území katastru Smržic spadlo během přívalového deště** (tedy necelých 120 minut) **neuvěřitelných 1 440 000 000 (tj. slovně 1 miliarda 440 milionů) litrů vody.** Zákonitosti gravitace jsou neúprosné a díky tomu zbytek vody, který se nestačil vsáknout (infiltrovat) do půdy, musel zákonitě po povrchu půdy a jiných plochách např. v intravilánu obce (střechy, silnice, chodníky, parkoviště, dvory atd.) někam odtéct. Intenzita infiltrace vody do půdy je závislá na množství povrchově dodané vody v čase, tedy v našem případě intenzitě deště. Každá půda je schopna za jednotku času přijmout pouze určité množství vody, které se vyjadřuje v litrech (l) na 1 m² nebo v l/ha. Vsakování vody do půdy je velmi složitý fyzikální a hydrologický jev, který je ovlivněn řadou faktorů, přičemž jedním z hlavních je charakter a stav půdy, ale i její podloží. Každá **půda má tzv. retenční vodní kapacitu (RVK)**, což je maximální množství vody, které je půda schopna zadržet resp. pojmout. Pokud vezmeme v úvahu, že RVK velmi kvalitních půd (typ: černozem nebo hnědozem) je maximálně kolem 340 l/m² půdy, přičemž u půd v okolí Smržic lze předpokládat střední hodnotu RVK, což je kolem 200 l/m². To je maximum vody, které je tato půda schopna pojmout a udržet, přičemž o vsaku zásadním způsobem rozhoduje čas, tj. **rychlost infiltrace vody (RIV)** do půdy, která je v tomto případě také střední tj. ca 0,1 mm/min. Problém je, že při tak extrémním dešti se na povrchu půdy velmi rychle vytvoří nepropustná vrstva (film) z jílovitých částic, která zabraňuje infiltraci vody a způsobuje povrchový odtok.

Z výše uvedeného je naprosto zřejmé, že **půda v okolí Smržic nebyla schopna pojmout v tak krátkém časovém okamžiku tak obrovské množství vody. Výpočet ukazuje (viz RVK a RIV), že to teoreticky mohlo být pouze cca 8% celkového úhrnu** (tj. ca 10 800 000, slovně necelých 10,8 milionů litrů vody) této extrémní vodní srážky. Zbytek (ca 92%), tj. slovně 1 miliarda 33 milionů litrů vody muselo někam po povrchu odtéct. Bereme-li v úvahu jen intravilán obce a jeho blízké okolí, tak víme, že naši obcí přímo protéká pouze

jedna otevřená vodoteč a tou je Český potok. Je tedy zřejmé, že větší část této srážky musela být tzv. drénována (odvedena) touto vodotečí, která se ani v tomto extrémním případě nerozvodnila a není to známo ani z dlouhodobých historických záznamů. Této skutečnosti mohou Smržice a jejich občané vděčit za mnohé, zejména pak s přihlédnutím k tomu, že katastr Smřic leží v nivě (Romžská niva) tří vodotečí (Český potok, Vyklička, Romže).

Jak to vypadalo konkrétně s „drénováním“ ve Smřicích a jejich blízkém okolí? Jako vždy předtím, ale při podstatně menších deštích, si voda našla cestu do obce kolem hřbitova od Šamanova, tedy ze svažité severovýchodní oblasti nad hřbitovem, kde sběrná plocha vody činí kolem 30 ha. V minulosti to bylo mnohdy doprovázeno silnou erozí a splachem ornice do obce, což se tentokrát téměř vůbec nekonalo, pouze v zatáčce nad hřbitovem tekoucí voda vytvořila velkou erozní jámu, kterou voda dále tekla na silnici a kolem sokolovny směrem do obce, ulicí Koupelky (ne nadarmo se této ulici takto říká již od nepaměti a to díky tomu, že i v minulosti se tam lidé opakovaně „koupali“ ve vodě přitékající od Šamanova) pak do Českého potoka. Tato skutečnost byla dána tím, že v podstatné části Šamanova je nyní vyseta vojtěška, ne např. řádková plodina jakou je kukuřice, jak tomu bylo v minulosti. Ukázalo se tedy, že jednoduché agrotechnické opatření může zmírnit extrémní erozi ornice, která se zde v minulosti opakovaně projevila, ale i zmírnit rychlost povrchového odtoku vody, v tomto případě ho však nemůže výrazně eliminovat. Díky těmto okolnostem tentokrát dokonce ani nedošlo k zatopení areálu sokolovny a jejímu zbahnění, jak se to stalo opakovaně v minulosti.

Jako nový a dosud Smřicím neznámý fenomén se ukázala jihozápadní oblast na okraji obce, tedy parcely, které se historicky označují „Záhumenky za Kobližnicí“ a „Přední díl“, jež jsou v posledních letech obhospodařovány školkařskou firmou ARBOEKO s.r.o. I když si toho v minulosti málokdo všiml, právě v této části katastru je poměrně rozsáhlá terénní deprese (sníženina), která představuje rozdíl několik výškových metrů, přičemž tato deprese vyúsťuje do oblasti ulice Za Kobližnicí v místě, kde se tato ulice lomí. Celá tato část katastru představuje rozsáhlý půdní celek, který je plošně reprezentován více než 30 ha orné půdy, což je tedy poměrně velké sběrné území pro vodní srážky. Právě tato oblast se stala kritickou při posledním extrémním přívalovém dešti. Půda zde nebyla schopna pojmout v tak krátkém čase obrovské množství vody (cca 36 milionů litrů), která pak

zákonitě drénovala gravitačním tokem směrem do ulice Za Kobližnicí, dále pak na Prostějovskou, do Gegřic, Příční a směrem k zemědělskému družstvu a Českému potoku. Na uvedených polních pozemcích došlo k jisté erozi půdy, díky intenzivnímu toku vody, ale i k zatopení několika sklepů, garáží a dvorů v okolí výše zmíněných komunikací.

Vyjádření firmy Arboeko s.r.o.

V souvislosti s výše uvedeným se vyrojily spekulace některých občanů, dokonce i vyjádření v televizním šotu stanice Prima, který se týkal přívalových dešťů na Prostějovsku a ve Smržicích, v němž byla zmíněna i firma ARBOEKO s.r.o. Vedení firmy se k této situaci velmi otevřeně vyjádřilo dopisem ze dne 17. 7. 2017, který byl adresován starostce (Ing. Hana Lebedová) a zastupitelstvu obce Smržice. Z tohoto dopisu si dovoluji citovat několik podstatných informací.

„Ochrana půdy a agrotechnologie: Nařčení, že pozemky neoráme a uhuťujeme, není pravdivé a věřím, že je způsobeno pouze neznalostí zahradnické technologie. Hluboká orba je v našich pozemcích prováděna v pravidelných intervalech nejméně 1× za 5 let. Orba je naopak doplněna hlubokým podrýváním čímž se ještě více prohlubuje půdní profil. Četnost orby se tímto nevymyká od dnes obecně používaných postupů v zemědělství.

Organická hmota - humus: Vyšší obsah humusu mimo jiné enormně zvyšuje schopnost půdy zadržovat vodu. Naše pole pravidelně oséváme plodinami na zelené hnojení, které velmi vydatně zvyšuje schopnost půdy vodu zadržovat. **Utuzení půdy:** Utuzení půdy naším pěstováním není opět pravdivé. Kořeny námi pěstovaných rostlin naopak dlouhodobě půdu prokypřují Pro kultivaci rostlin používáme lehkou zahradnickou mechanizaci, která půdu neutužuje. Naše technologie je standardní v celé Evropě a ničím nevybočuje od podobných školkařských podniků v ČR, v Evropě a Severní Americe (Ing. Stanislav Flek, spolumajitel Arboeko s.r.o., a další vedoucí pracovníci).“

Závěr z tohoto vyjádření lze udělat jediný a to je ten, že způsob hospodaření na uvedených pozemcích není v rozporu s pravidly a technologiemi běžnými v současné době i v jiných vyspělých zemích EU, případně USA a v Kanadě. Faktem však je, že extrémní přívalový déšť a jeho důsledky nelze ničím zastavit, pouze je snad poněkud omezit.

Následky přívalového deště ve Smržicích a na Prostějovsku

Jaké byly následky tohoto přívalového deště v našem blízkém okolí, tedy ve Smržicích a na Prostějovsku? Podle sdělení starostky Smržic Ing. Hany Lebedové došlo ve Smržicích k zatopení cca 10 sklepů a garáží, přičemž v 50% případů se jednalo o vodu povrchovou, v 50% případů pak o vodu z kanalizace. Dále se pak projevila povodeň v několika ulicích (viz výše) a voda natekla do několika dvorů.

V případě Prostějova a okolí si dovolím uvést některé základní informace, které se objevily v regionálním tisku, např. v Prostějovských radničních listech ze dne 26. 7. 2017 (str. 8), případně na internetu. Již 10. 7. 2017 večer se na internetu (www.novinky.cz) objevil příspěvek s nadpisem „*Kroupy velké jako menší slepičí vejce, přívalové deště, zatopené sklepy a silnice, popadané stromy. Tak vypadá situace v Olomouckém kraji, který zasáhly v pondělí večer silné bouřky*“. V Olomouckém kraji vyjeli hasiči v souvislosti s tímto deštěm k více než stovce událostí. Největší dopad tohoto deště byl na Prostějovsku, kde v podvečer a večer 10. 7. 2017 bylo zaznamenáno velké množství výjezdů hasičů nejen ve městě Prostějov, ale i v okolních obcích (Smržice, Čechovice, Vrbátky, Domamyslice, Kostelec na Hané, Slatinky, Mostkovice). V Mostkovicích kroupy rozbily střechu rodinného domu, v autokempu pak spadl strom na stany, další stromy ohrožovaly táborníky a musely být odstraněny. Na mnoha dalších místech byly odstraňovány popadané stromy a větve na komunikacích. Tohoto dne se zásahů spojených s přívalovým deštěm zúčastnilo celkem 28 jednotek profesionálních a dobrovolných hasičů, ale např. i strážníci Městské policie v Prostějově.

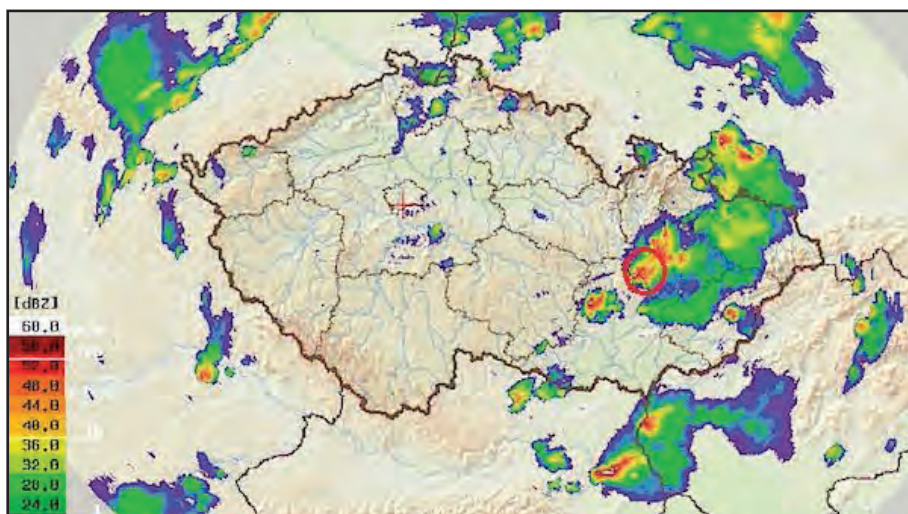
Závěr

Příklad extrémního přívalového deště, tzv. „**katastrofického lijavce**“, ve Smržicích je pouze jedním z mnoha dokladů o tom, že v posledních desetiletích se začínají projevovat nezvyklé meteorologické jevy, na jejichž vznik však člověk nemá v podstatě žádný vliv. Do budoucna je třeba s těmito jevy počítat a brát je vážně v úvahu. Faktem je, že jejich projev nemůžeme žádným způsobem významně ovlivnit, ale jejich důsledky můžeme alespoň částečně omezit, zejména pak odpovědným přístupem k našemu životnímu prostředí. V této souvislosti se v posledních letech široce odborně rozpracovává problematika tzv. mitigace (zmírnění následků) změny klimatu a adaptace na tyto změny.

Jako zcela zásadní pak je třeba brát v úvahu naše chování při těchto mimořádných událostech. Za velmi důležité považuji zejména projevy vzájemnosti a schopnosti spolupracovat při odstraňování následků těchto živelních pohrom, což jsem osobně poznal v zahraničí, ale vidíme to i v televizi při velkých přírodních katastrofách, jako jsou hurikány, záplavy, zemětřesení nebo rozsáhlé lesní požáry v jiných zemích světa (např. Jižní Evropě, USA, Austrálii, řadě asijských zemí). Nikdy jsem v těchto zemích nezaznamenal projevy občanů, kteří by měli tendenci neustále něco na někoho svádět a vinit ty či ony, že za to mohou. Ba právě naopak tyto události většinou přijímají tak, jak je příroda nadělila a mají sílu se s nimi společně vyrovnávat. V našich zeměpisných podmínkách nám alespoň v nejbližší době nehrozí srovnatelné přírodní katastrofy. Věřím, že i na ty podstatně menší však budeme adekvátně připraveni, včetně schopnosti se s jejich následky umět vyrovnávat a ne pouze na něco nebo někoho nadávat.

Naopak, velmi pravděpodobné je, že se budeme potýkat s velkým nedostatkem vody, a to nejen srážkové, ale i podzemní. Tomuto tématu se hodláme věnovat v některém z dalších čísel SZ.

prof. Aleš Lebeda - předseda komise životního prostředí

Obr.: Radarová situace s epicentrem srážek dne 10. 7. 2017 na střední Moravě, Prostějov a okolí (označeno červeným kroužkem) (zdroj: www.novinky.cz)

Základní škola

V pondělí 4. září jsme slavnostně zahájili školní rok 2017/2018. Paní ředitelka Mgr. Marie Zoubalová přivítala po prázdninách ve školních lavicích všechny děti, zejména dvacet žáků, kteří zasedli do školních lavic poprvé. Žáci 4. a 5. třídy si se svými třídními učitelkami pro prvňáčky nacvičili pásmo básniček, písniček a hry na hudební nástroje. Po slavnostním uvítání se malí školáčky přesunuli do své třídy, kde je uvítala jejich třídní učitelka Mgr. Jana Gulaková. Na děti čekalo na lavici překvapení ve formě školních pomůcek. Obec věnovala dětem kornouty plné sladkostí, které jim předala paní starostka Ing. Hana Lebedová. K tomu také děti dostaly svačtinový box, ve kterém našly trvanlivé nápoje. Každý prvňáček byl vyfotografován a získal tak památku na 1. školní den. V letošním školním roce naši školu navštěvuje 93 žáků.

V tomto školním roce mají žáci opět možnost trávit volný čas v zájmových kroužcích. Pro velký zájem jsme navýšili počet kroužků keramiky. Děti byly rozděleny podle věku, zkušeností a zájmu. Dále mohou děti navštěvovat kroužek angličtiny, který je určen pro děti 2. třídy a kroužek ekologický, který vede děti ke vztahu k přírodě a její ochraně.

V letošním školním roce nás čeká opět mnoho mimoškolních akcí, o kterých budeme informovat na vývěsce školy a webových stránkách školy.

Během měsíce září žáci připravili podzimní výrobky v hodinách výtvarné výchovy a pracovních činností na výstavu ovoce a zeleniny pořádané ČZS ve Smržicích. Děti se na výstavě seznámily se všemi plodinami ze zahrádek. Z jablek posbíraných ve školní zahradě místní zahrádkáři dětem udělali mošt.

V říjnu vyjedou žáci 4. třídy v rámci výuky na dopravní hřiště do Prostějova. Zde se budou vzdělávat v základních pravidlech silničního provozu

a seznamovat se s povinnou výbavou jízdního kola. Na jaře je čeká druhá část, ve které napíší test ve znalostech bezpečného pohybu na silnicích a absolvují i praktickou výuku ve formě jízdy na kole na dopravním hřišti. Zde si vyzkouší orientaci na křižovatkách v dopravním provozu. Po zdárném splnění testu a praktické části získají průkaz cyklisty.

Pro všechny žáky školy jsme zajistili předplatné do Městského divadla v Prostějově. Žáci tu shlédnou celkem tři představení. V podzimním období se žáci 3. – 5. třídy zúčastní opět projektu Planeta Země 3000, tentokrát s podtitulem Brazílie - vášnivě srdce Jižní Ameriky.

V měsíci listopadu nás v konkurenci osmi škol čeká sportovní zápolení v soutěži o „Starostuv hanácké vdolek“ ve štafetových disciplínách. V rámci hodin tělesné výchovy žáci nacvičují některé soutěžní disciplíny.

Vybraní žáci 5. třídy se zúčastní počítačové soutěže „Dobrodružství s počítačem“ pořádané Cyrilometodějským gymnáziem v Prostějově. Každý rok žáci soutěží ve čtyřech počítačových disciplínách: úprava textu v programu Word, ilustrace v programu Malování, vyhledávání informací na internetu a hraní logické počítačové hry.

Další tradiční zimní soutěží pro žáky 4. a 5. třídy je soutěž v anglickém jazyce Funny Bunny, kterou pořádá ZŠ Bedihošť. Tato soutěž je u našich žáků oblíbená, protože každý rok vozí diplomy za umístění na předních příčkách. Zúčastníme se také několika výtvarných soutěží, nyní je pro nás aktuální soutěž Barvy podzimu, na kterou se děti již připravují.

V prosinci plánujeme tradiční vánoční besídku, kde vystoupí žáci všech tříd i děti z mateřské školy. Poslední den před vánočními prázdninami půjdeme do ZŠ v Čelechovicích na Hané na výchovný koncert skupiny Marbo.

Mgr. Marie Zoubalová – ředitelka školy

Mateřská škola

Mateřská škola připravila pro děti v tomto školním roce mnoho zajímavých změn. Vzhledem k tomu, že jsme se přizpůsobily požadavkům rodičů, byly přijaty ke vzdělávání i dvouleté děti. Máme tři třídy. Broučci – dvou až tří leté děti, Motýlci – čtyř až pětileté děti a Štěňátka – předškolní děti. Bylo nutné upravit nejen materiální a prostorové podmínky, ale hlavně charakteristiku vzdělávacího obsahu.

Pro tento školní rok jsme zpracovaly náš vlastní školní program tak, aby obsahoval všechny cíle, úkoly a oblasti dané rámcovým vzdělávacím programem a také, aby vyhovoval dané věkové skupině dětí od dvou do sedmi let. Náš nový vzdělávací plán se jmenuje CESTY ZA POZNÁNÍM. Motto: Vytvořme pro děti co nejkrásnější dětství, aby z něho mohly čerpat celý život.

Vize: S radostí jdu do školky.

Cesty za poznáním se dále rozvětvují na malé a ještě menší cestičky, po kterých během roku společně kráčíme, běháme, sedíme na okraji nebo jen tak společně jdeme, poznáváme se navzájem a poznáváme i samy sebe. Poznáváme své kamarády, svou rodinu, zvířata, rostliny, počasí, dopravu, celou naši zemi a mnoho dalších tajemství naší planety. Naším programem směřujeme k rozvíjení samostatných a zdravě sebevědomých dětí, cestou přirozené výchovy a podle individuálních možností, zájmu a potřeb dětí. Krok za krokem chceme hledat cesty, aby děti poznávaly, prožívaly a porozuměly všemu, co život přináší, aby se učily žít mezi ostatními, komunikovaly, nacházely kamarády pro život a získaly povědomí nejen o zdravém životním stylu, ale také kladný vztah k přírodě.

Dětem je dán dar toužit, poznávat a radovat se z poznání. Samy nejlépe vědí, co chtějí poznat a učit se. V předškolním věku usilujeme o to, aby děti nebyly vyučovány, ale učily se.

V naší školce se s oblibou vracíme k tradicím, které dříve byly velice oblíbené. Dětem tak přibližujeme život našich předků a tím jim vysvětlujeme proměnlivost přírody a společnosti.

Chceme vytvořit školku plnou pohody, zdůrazňujeme nenásilí a porozumění. Prostředí vzájemného poznávání, které posílí smysl pro kamarádství, spolupráci, přívětivost a citlivé jednání.

*Bc. Veronika Přikrylová – vedoucí učitelka MŠ
Ilona Přikrylová – učitelka MŠ*

Spolek rodičů při MŠ

Na začátku září se v mateřské škole konaly rodičovské schůzky, rodiče zde byli seznámeni s činností našeho spolku. Hovořilo se o plánovaných akcích o spolupráci s mateřskou školou a o možnosti jak se mohou rodiče do práce spolku aktivně zapojit.

První akcí v novém školním roce bylo Putování za Podzimníčkem. Původně se mělo konat 23. září, ale pro mimořádně deštivé a studené počasí se termín přesunul na 30. září. V tento den nám počasí přálo, sešli jsme se jako obvykle v parku

Jana Nepomuckého. Děti v parku našly kromě spadaneho listí i dopis od Podzimníčka se zprávou, že mají jít dále po značkách. Cesta byla značena jablíčky a hruškami a během procházky děti plnily různé úkoly. Otázky se týkaly hlavně vědomostí o přírodě, např. k jakým změnám dochází na podzim a v zimě atd. Potěšilo nás, že všechny děti věděly správné odpovědi a v úkolech obstály na jedničku. Nakonec putování jsme našli i skřítku Podzimníčka, který děti odměnil sladkostí. Cestou nám také dost vyhládlo, takže jsme si rádi opekli špekáčky a ochutnali doma vypěstované ovoce a zeleninu. Po občerstvení následovalo tvoření z přírodnin, ze kterých jsme si ve Vývozu vyrobili pěkné podzimní dekorace. Recept na domácí plastelínu, s kterou jsme pracovali, najdete na našich stránkách <http://srms.vesele.info>. Děti i rodiče odcházeli spokojení, až když se začínalo stmívat. Prožili jsme společně pěkné podzimní odpoledne a ještě máme jako vzpomínku vlastnoruční výrobky.

Rádi bychom Vás pozvali na další akce, které připravujeme:

Soutěž o nejhezčí dýni - 29. 10.

Mikulášské odpoledne - 2. 12.

Dětský karneval - únor 2018

Ing. Pavla Slezáčková - Spolek rodičů při MŠ

TJ Sokol Smržice

Pohádkové údolí

V sobotu 9. září sokolové připravili 10. ročník Pohádkového údolí aneb Indiánskou stezku. Vinnetou a Old Shatterhand jsou nejznámější literární postavy, které vytvořil spisovatel Karel May. Podle jeho knihy bylo po roce 1962 natočeno několik filmů o indiánech, které se v poslední době staly opět populární i mezi dětmi. Na začátku stezky čekaly na děti dvě indiánky, které každému namalovaly tváře pravými indiánskými barvami. Potom jim podle mapy ukázaly trasu a počet disciplín, které je na téměř dvoukilometrové cestě

čeká. Malí indiáni „rýžovali zlato“, plazením překonávali vzdálenost od ohniště k totemu, učili se psát indiánským písmem, vyráběli amulety.

Každý správný indián musí mít členku s orlím perem, kterou si děti samy vyrobily na dalším stanovišti. V polovině stezky je čekala střelba z luku, následovala překážková dráha a hledání

válečné sekery. S indiánkou Ditou děti překonávaly „hluboké vodopády“ po „lajně“. Laso, jako pomůcku k lovu, si děti vyzkoušely na posledním stanovišti, kde mohly obdivovat i práskání bičem, které předváděl skutečný kovboj. Náčelník Apačů Bob a jeho sestra Lea-či u týpí v areálu sokolovny, kde byl cíl, odměňovali přicházející děti, které splnily dané úkoly a měly všechna razítka ve startovní kartě. Pro pořadatele bylo odměnou společné foto a dobrý pocit, že se akce dětem líbila.

Krajské závody v atletice

Atletický stadion Spartaku Přerov se stal 16. září dějištěm krajských závodů v atletice, kterých se zúčastnili závodníci ze čtyř okolních žup: Olomouc, Prostějov, Přerov a Zábřeh na Moravě. Naši jednotu reprezentovali Martin Čmel a Patrik Hofman. Deštivé a chladné počasí provázelo účastníky po celou dobu. Soutěžilo se v disciplínách: skok daleký, sprint, hod kriketovým míčkem nebo vrh koulí, běh na střední trať. Přes nepřízeň počasí se našim borcům dařilo – Martin Čmel vybojoval ve své kategorii 3. místo a Patrik Hofman za dorostence získal 2. místo. Župa Prostějovská opět vyhrála i díky našim závodníkům.

Rozvrh cvičení

Žáci – pondělí od 17.15 hod.

Sokolíci – předškoláci – úterý od 17.00 hod.

Judo příprava – čtvrtek od 16.30 hod.

Rekreační volejbal – úterý od 18.00 hod, v pátek od 17.30 hod.

Připravujeme:

11.11. Martinský pochod

Irena Laurenčíková - starostka TJ Sokol

Klub českých turistů Smržice

Putování kolem republiky

Při šesté etapě našeho každoročního putování podél hranic České republiky

jsme se dostali až do Českého lesa. Na místo nás dopravil autobus s přívěsem pro 44 kol a ubytování jsme měli zajištěno v hotelu Výhledy. Na

každý den našeho týdenního pobytu byl připraven rozpis na pěší trasu a cyklotrasu. Letos měly Smržice na této akci poměrně velké zastoupení. Čtvrtinu naší výpravy tvořili smržičáci. Jela s námi celá rodina Hájkova a přesto, že chodili hlavně pěšky, Martin nám celý týden pomáhal s nakládkou kol.

Poslední trasy našeho pobytu končily na Rozvadově, kde zase budeme v příštím roce pokračovat. Na zpáteční cestě jsme se zastavili v Plzni, kde jsme prošli historické centrum a dali si pivo přímo od pramene.

Smržická šlapka

Devatenáctý ročník této mezi cyklisty velice oblíbené akce se nám trochu zkomplikoval. Kvůli rekonstrukci silnice a uzavírce naší obce jsme museli start přemístit do zadní části sportovního areálu a doufat, že nás tam najdou.

Počasí také nebylo zrovna ideální, zamračená obloha spoustu lidí odradila, ale nakonec se na start sjelo téměř šest stovek velkých i malých cyklistů. Připraveny a vyznačeny pro ně byly čtyři trasy pro horská kola. Silniční trasy byly letos zbrusu nové a potěšily zejména ty cyklisty, kteří nemají rádi moc velké stoupání. Největší

kopec byl smržický Šamanov a potom už jeli víceméně rovinatou krajinou směrem na Dubany a Tovačov. Nejoblíbenější se stala trasa 38 km, kterou si vybralo 142 cyklistů. Téměř stovka se jich ale vydala na nejdelší terénní trasu 59 km. Pro rodiče s dětmi byla připravena dvanáctikilometrová „Prťavka“. Zcela opačným extrémem byla trasa, ze které museli její účastníci přivést razítko až z vrcholu Pradědu. Letos jich jelo jen jedenáct.

Potěšilo nás, že se letošního ročníku Smržické šlapky zúčastnila spousta cyklistů ze Smržic. Poprvé jsme si dali tu práci, probrali všechny startovní lístky a napočítali jich 92. Tradičně největší zastoupení měli Slezáčkovi. Téměř celá jejich pětičlenná rodina už šlape do pedálů jenom Maruška se ještě veze. Většina z našich cyklistů se přijela jen v pohodě projet. David

Kaštl byl ale jedním z těch, kteří si vyšlápli na Praděd a ujeli téměř 190 kilometrů. Nejmladším účastníkem byl letos vyhlášen sedmiměsíční Matias Kristel z Mostkovic. Titul nejstaršího si přijel obhájit pan Karel Ošťádal, který

ve svých 91 letech objel v pohodě trasu 38 km. Pro všechny účastníky měla naše Restaurace U Hřiště připraven speciální jídelní lístek a další dobroty na grilu. Teď už se můžeme těšit na příští jubilejní dvacátý ročník s novou silnicí přes Smržice.

Zdeněk Balcarík – předseda KČT Smržice

Český zahrádkářský svaz Smržice

Letošní parné léto neuvěřitelně rychle uběhlo, a protože bylo extrémně teplé, museli jsme víc než jiné roky chodit častěji zalévat květiny, kterých bylo hodně. K zalévání jsem využili vody ze studny. Také př. Fana Vlach měl práce se sečením trávy na dvoře i v zahradě.

Pracovali jsme nejen venku, ale i uvnitř budovy. Bývalou šatnu jsme proměnili na reprezentativní vstupní halu, za pomoci Mysliveckého spolku, konkrétně Milana Jahody a Jindry Vytáska, kteří nám provedli stavební práce, za což jim moc děkujeme. Nechali jsme vymalovat společenskou místnost, novou halu v přízemí a také schodiště, včetně chodby.

Jako každoročně připravujeme pro členy i ostatní zájemce z řad občanů tematické zájezdy. Letos v červenci jsme jeli vlakem do Velkých Losin. Lázně Velké Losiny leží v podhůří Hrubého Jeseníku, patří mezi nejstarší a nejznámější moravské lázně s dlouholetou tradicí s jedinečnými sirnými prameny. Nejdříve jsme se prošli parkem, který obklopuje lázeňské domy. Původně francouzský park byl v 19. století cíleně upravován v přírodně krajinářském duchu. Dnes je osázen i více jak staletými vzácnými dřevinami dovezenými z celého světa. Roste tam i velké množství okrasných keřů – rododendrony, azalky aj. Pro oživení jsou tam i dva rybníčky a bazének s vodotryskem. Mírně unavení z chůze jsme se šli zrelaxovat do unikátního termálního parku, jediného svého druhu v republice. Tam jsme měli možnost vyzkoušet 9 termálních bazénů nebo dopřát své imunitě pobyt ve 4 typech saun. Po příjemné relaxaci jsme se vydali do velkolosinské ruční papírny, která vznikla v 16. století, dnes patří k nejstarším doposud pracujícím podnikům svého druhu v Evropě. Ruční

papír se zde stále vyrábí tradičním způsobem z bavlny a lnu. Prošli jsme s průvodcem celý postup výroby. Někteří z nás ještě stihli navštívit i zámek. Při zpáteční cestě vlakem si všichni účastníci zájezdu libovali, jak hezky strávili jeden všední den, který byl nevšední.

Moštování v naší moštárně zahájili naši „moštěři“, př. Staňa Zelinková, př. Dana Köhlerová a př. Lad'a Kouřil již 31. srpna 2017 a svoji sezonu ukončí 31. října 2017. Moštuje se každé úterý a čtvrtek od 13.00 do 17.00 hodin a v sobotu 8.00 – 12.00 hodin.

U příležitosti 60. výročí vzniku ČZS a 55. výročí založení ČZS ve Smržicích jsme připravili „Podzimní výstavu ovoce, zeleniny, květin, bylin a produktů z nich“, ve dnech 30.9. - 2.10. 2017.

K vidění byly nápadité dekorace, bohaté výpěstky ovoce, zeleniny, bylin a nepřeberné množství různých produktů našich zahrádkářek. Návštěvníky zaujala i přehlídka sušených bylinek, různých olejíčků, které mimo jiné vyrábí i žák Matěj Tesárek. Ukázka dovednosti žáků ZŠ Smržice s podzimní tematikou, byla velice hezká, poutavá a dokazuje, jak jsou naše děti šikovné, samozřejmě pod vedením šikovných učitelek s jejich úžasnými nápady. Mnohé návštěvníky zaujala i ukázka řezbářských děl s tematikou květin od pana Josefa Cvečka ze Smržic. Pozornosti nešel ani stánek floristky Ivy Bílé, prodejem květinářského zboží. Spolu s Martinou Kotlárovou aranžovaly řezané květiny do váz. Iva Bílá dodala sponzorsky květiny i práci, za což moc děkujeme.

Výstavu podpořili svými expozicemi i Semo Smržice, prodejna Řemeslo-zahrada 3 + 1, výstavkou zahradní techniky venku na dvoře. Sponzorem naší výstavy byla firma Laski s.r.o. Smržice, velice děkujeme, zejména řediteli Ing. Zdeňku Zapletalovi.

Výstavu navštívilo asi 170 občanů a všichni žáci ZŠ a děti MŠ Smržice. A že se výstava líbila, svědčí mnoho pochvalných zápisů v knize.

Na závěr děkujeme všem, kteří se na výstavě podíleli, jednak přinesenými výpěstky a produkty, tak i prací a v neposlední řadě občanům, kteří výstavu navštívili.

Pozvánka na adventní posezení u punče, spojené s výrobou vánoční dekorace. Přijďte si popovídat a načerpat síly před vánočním shonem. Přijďte i vy, které nechcete vyrábět dekorace. Tato akce se koná ve čtvrtek 23. listopadu 2017.

Jaroslava Smičková - Jednatelka ZO ČZS

Myslivecký spolek Smržice

Poslední dobou mne oslovilo několik smržických občanů s dotazem na zřejmě nejzásadnější událost posledních měsíců, a to velmi medializovaný problém s nakažlivou chorobou černé zvěře, kterou je africký mor prasat. Dovolte tedy, abych se k uvedenému problému v návaznosti na smržickou honitbu vyjádřil a přiblížil tak širší veřejnosti, oč se jedná a jaký to má případně reálný dopad na naši mysliveckou praxi. Příčinou propuknutí této nakažlivé choroby v okolí Zlína je zavlečení nemocného kusu na území ČR člověkem, nikoli přirozená migrace zvěře. V zásadě lze tedy konstatovat, že je tato varianta tou lepší a nemocné kusy se prozatím daří držet v dané lokalitě výskytu za pomoci elektrických ohradníků. Orgány veterinární správy i ministerstvo zemědělství se řešení problému ujaly velmi intenzivně a z jejich rozhodnutí došlo k opatřením, která mají dopad nejen v rozsahu infikované lokality, ale prakticky celé České republiky. Jako hranice oblasti s intenzivním lovem, který se řídí i zvláštními pravidly se zacházením s ulovenými kusy, byla stanovena dálnice vedoucí od Brna na Ostravu. Smržická honitba je tedy těsně za hranicí tohoto území a přísnější pravidla pro nás již nejsou závazná.

S ohledem na možná rizika rozšíření této choroby, ale i z důvodu stále více přemnožené černé zvěře bylo myslivcům na území celé České republiky dovolen celoroční odlov jak zvěře mladé, tak i dospělé. Prakticky tím byla u černé zvěře zrušena doba hájení a nově lze lovit celoročně všechny věkové kategorie divokých prasat. Další, a to velmi zásadní změnou je i možnost použití noktovizoru nebo umělého osvětlení při lovu a lov zvěře při sklizni plodin. Tyto způsoby doposud nebylo možno používat a lov této zvěře byl v mnoha případech obtížný až nemožný, neboť se jedná o zvěř téměř zásadně aktivní pouze v noci.

Dalším, poměrně častým dotazem se kterým se setkávám, je otázka, zda jezdíme do Zlína lovit ony nemocné kusy. S úsměvem na rtech vždy odpovídám, že nikoli. Na vysvětlenou musím uvést, že praxe rozdělení a užívání honiteb v naší republice je v souhrnu taková, že veškeré honební pozemky na území ČR jsou rozděleny do takzvaných honiteb. Honitby mají ve správě honební společenstva, tedy sdružení majitelů těchto pozemků a ti si na svém území buď provozují výkon práva myslivosti sami, anebo je nájemní smlouvou přenechávají mysliveckým sdružením, nebo soukromým uživatelům, kteří zde výkon práva myslivosti praktikují. Případná možnost lovit v jakékoli honitbě je tedy podmíněna mimo jiné povolenkou k lovu, kterou vystavuje myslivecký hospodář, tedy osoba, která se zvěří takzvaně hospodář a zároveň vystupuje jako garant dodržování platných předpisů vůči orgánu životního prostředí příslušného magistrátu. Z uvedeného tedy plyne, že pokud bychom jeli lovit do okolí Zlína, tak jen na pozvání místních uživatelů honiteb a nikoli jen tak, ze svého rozhodnutí.

V neděli 17. září proběhly naše tradiční střelby na střelnici v Klopotovicích. Z důvodu deštivého počasí a rozbahněného terénu byly disciplíny „zajíc na průseku“ a „vysoká věž“ zrušeny a nahrazeny improvizovanou disciplínou, která měla simulovat takzvané lovecké kolo. Kreativita našeho mysliveckého hospodáře a vítěze letošního ročníku Vlastu Korce byla veliká, takže se letos nově střídalo i ze vzduchovky. I přes nepřízeň počasí panovala skvělá nálada, všichni zúčastnění se dobře bavili a zároveň si procvičili své střelecké schopnosti a bezpečné zacházení se zbraní, tolik potřebné pro nadcházející loveckou sezónu.

Miroslav Herman - Jednatel MS Smržice

Tělovýchovná jednota Smržice

V sobotu 26.8.2017 se konal na fotbalovém hřišti 5. ročník turnaje přípravek „O pohár starostky obce Smržice“. Tento ročník pořádaný pod společnou hlavičkou TJ Smržice/ Futsal Čelechovice n. H. byl opět mezinárodní a slovenské týmy doplnilo i družstvo Górnik Zabrze z Polska. Celkově se turnaje zúčastnilo 24 týmů, které na čtyřech připravených hřištích svedly nejprve boje v základních skupinách a dále pak ve skupinách o konečné umístění. Boje ve finálové skupině rozhodly o tom, že o 3. místo se utkal MFK Vyškov s FC Zbrojovka Brno a MFK Vyškov zvítězil 3:2. Do finále postoupily týmy 1. FC Slovácko a Sigma Olomouc, vítězem turnaje se po výhře 3:0 stal tým 1. FC Slovácko, který převzal vítězný pohár z rukou paní starostky Ing. Hany Lebedové. Družstvo TJ Smržice/ Futsal Čelechovice n.H. obsadilo v konečné tabulce 19. místo.

Doprovodný program turnaje byl zpestřen různými soutěžemi a bohatou tombolou. Před vyhlášením výsledků turnaje všechny nadchlo vystoupení taneční skupiny DeepSkill&Crew, která předvedla ukázky breakdance a capoeiry.

Oddíl kopané děkuje všem, kteří se na přípravě turnaje podíleli, a současně děkuje všem sponzorům a Obci Smržice za podporu tohoto turnaje.

Ani zbývající družstva v letní pauze nezhálela a pilně se připravovala na novou sezónu. Mužstvo mužů i nadále vede Petr Gottwald a ve druhé sezóně v krajské soutěži mu po 8-mi odehraných kolech patří 7. místo. V novém soutěžním ročníku 2017/2018 byla do okresní soutěže přihlášeny družstva mladší a starší přípravky a nově i družstvo mladších žáků. Mladším

žákům v okresním přeboru náleží 2. místo, když jedinkrát prohráli s aktuálně prvním družstvem Sokola Olšany.

Jiří Přikryl – člen výkonného výboru TJ Smržice

LASKI, Štika českého byznysu

Firma LASKI opět zviditelnila obec Smržice. Zástupci firmy LASKI převzali dne 3. října 2017 na Pražském hradě v prestižním žebříčku Štiky českého byznysu ocenění za první místo v Olomouckém kraji. Firma LASKI, ale především získala nejvyšší ocenění v soutěži, a to Česká štika 2017.

1992–2017

Žebříček Štiky českého byznysu byl založen roku 2005 s cílem identifikovat české prudce rostoucí podniky a podniky s předpoklady pro další růst. Cílem je nabídnout podnikatelské veřejnosti hodnověrný nástroj k posouzení střednědobé dynamiky a stability českých firem. Od roku 2017 převzala záštitu nad Štikami českého byznysu Hospodářská komora České republiky. Tato významná ocenění obdržela firma LASKI v roce oslav 25. výročí založení. Tento rok firma LASKI představila hned několik nových modelů štěpkovačů různých velikostí, drážkovač do nezamrzlé hloubky a chystá autonomní frézu na pařezy, která dokáže pařez odfrézovat sama. Pevně doufáme, že na úspěšnou historii firmy naváže i neméně úspěšná budoucnost.

Ing. Lukáš Beránek - marketing

V sobotu 26. srpna proběhl již 5. ročník turnaje fotbalových přípravek O pohár starostky.

V sobotu 2. září zaplnil sportovní areál 19. ročník Smržické šlapky, jejím nestorem je Karel Ošťádal.

V polovině září začaly vyrůstat stěny přízemních místností nové mateřské školky.

Na konci září probíhaly intenzivně práce na opravě průtahu Smržicemi.

Smržičtí Sokoli uspořádali již podesáté své Pohádkové údolí, tentokrát jako indiánskou stezku.

Od 30. září do 2. října pořádá ČSZ Smržice Podzimní výstavu ovoce, zeleniny, květin, bylin a produktů z nich.

SMRŽICKÝ

z p r a v o d a j

Vydává Obec Smržice

Adresa:

Obecní úřad Smržice, J. Krézy 40, 798 17 Smržice
Tel.: 582 381 127, E-mail: starostka@smrzice.cz
Vychází čtvrtletně v nákladu 600 výtisků.

Redakční rada ve složení:

Ing. Jiří Příkryl (řídící redaktor), Ing. Hana Lebedová,
MUDr. Petra Melicherová, Radka Odvářková,
Doc. Ing. Eva Křístková, Ph.D.
Redakční rada si vyhrazuje právo upravovat příspěvky.
Publikace neprošla jazykovou úpravou.

Fotografie:

Zdeněk Balcařík a archiv spolků.

Tisk a grafická úprava:

Tiskárna JOLA, v.o.s. Kostelec na Hané

Smržický zpravodaj je zapsán do evidence periodického tisku
ev. číslo MK ČR E 21275.

Periodický tisk územního samosprávného celku.